

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΝΟΧΙΚΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

|
|
|
|
|
|
|

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ [REDACTED] /2022

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

|

ΣΥΓΚΡΟΤΟΥΜΕΝΟ από το Δικαστή [REDACTED] Πρωτοδίκη, ο οποίος ορίσθηκε από την Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Πρωτοδικείου Αθηνών, και από τη Γραμματέα [REDACTED]

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριο του την 13^η Ιανουαρίου 2022, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ :

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΝΤΩΝ : 1) Της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας με την επωνυμία [REDACTED] και το διακριτικό τίτλο [REDACTED] με έδρα στη Θεσσαλονίκη, στην οδό [REDACTED] με ΑΦΜ [REDACTED] όπως νόμιμα εκπροσωπείται, 2) [REDACTED] του Πέτρου, με ΑΦΜ [REDACTED] κατοίκου Θεσσαλονίκης, στην οδό [REDACTED] 3) [REDACTED] στα του Χρήστου, με ΑΦΜ [REDACTED] κατοίκου ομοίως, 4) [REDACTED] του Γεωργίου, με ΑΦΜ [REDACTED] κατοίκου ομοίως, 5) [REDACTED] του Νικολάου, με ΑΦΜ [REDACTED] κατοίκου ομοίως και 6) [REDACTED] του Απόστολου, με ΑΦΜ [REDACTED] κατοίκου ομοίως, οι οποίοι παραστάθηκαν στο ακροατήριο δια του πληρεξουσίου δικηγόρου τους [REDACTED] ΑΜ ΔΣΑ [REDACTED] ο οποίος κατέθεσε προτάσεις (προσκομίστηκε το με αριθμό [REDACTED] γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών).

ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΥ : [REDACTED] του Γρηγορίου, κατοίκου Αθηνών, στην οδό [REDACTED] με ΑΦΜ [REDACTED] ο οποίος παραστάθηκε στο ακροατήριο αυτοπροσώπως, υπό την ιδιότητά του, ως δικηγόρος (ΑΜ ΔΣΑ [REDACTED]), ενώ δεν

|

προσκομίσθηκε γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, λόγω της ιδιότητας του ενάγοντος (άρθρα (61 § 3 περ. β και 82 Ν. 4194/2013 – Κώδικα Δικηγόρων).

ΟΙ ΕΝΑΓΟΝΤΕΣ ζητούν να γίνει δεκτή η από 18.05.2021 αγωγή τους, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου ΓΑΚ [REDACTED] και προσδιορίσθηκε προς συζήτηση αρχικά για τη δικάσιμο της 16.09.2020 και μετ' αναβολή για την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο και γράφτηκε στο πινάκιο (Η/2).

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ της υπόθεσης στο ακροατήριο, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν να γίνουν δεκτά, όσα αναφέρονται στα πρακτικά και στις έγγραφες προτάσεις τους.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

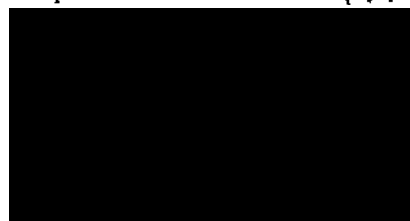
1. Κατά το άρθρο 14 § 1 του Συντάγματος, καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτώς και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρώντας τους νόμους του Κράτους. Επίσης, κατά το άρθρο 10 § 1 της ΕΣΔΑ, όλοι έχουν δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης, ως και την ελευθερία λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών, χωρίς επέμβαση της δημόσιας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων. Το δικαίωμα, όμως αυτό, υπόκειται, σύμφωνα με τα άρθρα 10 § 2 της ΕΣΔΑ και 19 § 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, σε περιορισμούς και κυρώσεις, που προβλέπονται από το νόμο και αποσκοπούν, εκτός άλλων, στην προστασία της υπόληψης και των δικαιωμάτων τρίτων. Ειδικότερα, σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ, η ελευθερία της έκφρασης αποτελεί ένα από τα βασικά θεμέλια μιας δημοκρατικής κοινωνίας και μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την πρόοδό της και για την αυτοεκπλήρωση κάθε ατόμου. Με την επιφύλαξη του ανωτέρω άρθρου 10 § 2, η ελευθερία αυτή εφαρμόζεται όχι μόνο στις πληροφορίες ή τις ιδέες που τυγχάνουν ευνοϊκής υποδοχής ή θεωρούνται αβλαβείς ή αδιάφορες ως θέμα, αλλά και σε εκείνες που προσβάλλουν, σοκάρουν ή ενοχλούν, καθόσον αυτά είναι τα αιτήματα του πλουραλισμού, της ανοχής και της ευρύτητας των αντιλήψεων, χωρίς τα οποία δεν υπάρχει δημοκρατική κοινωνία (ΕΔΔΑ, Υπόθεση Μπαλάσκας κατά Ελλάδας, αριθμ. απόφασης 6329/2020). Από τις ανωτέρω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι οι περιορισμοί της ελευθερίας της έκφρασης τυγχάνουν περιορισμένης εφαρμογής σε δύο τομείς και, συγκεκριμένα, στον πολιτικό λόγο και στα θέματα δημοσίου συμφέροντος [ΕΔΔΑ, Υπόθεση Σιρεκ κατά Τουρκίας (Ευρείας Σύνθεσης), αριθμός

προσφυγής [REDACTED] παρ. 61]. Κατά συνέπεια, όταν οι παρατηρήσεις αφορούν ζήτημα δημοσίου συμφέροντος, παρέχεται κανονικά ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της ελευθερίας της έκφρασης, με τις Αρχές να έχουν έτσι ένα ιδιαίτερα στενό περιθώριο εκτίμησης (ΕΔΔΑ, Υπόθεση Gouveia Gomes Fernandes και Freitas e Costa κατά Πορτογαλίας, αριθμός προσφυγής [REDACTED] 29 Μαρτίου 2011). Το «δημόσιο συμφέρον», αφορά ζητήματα που επηρεάζουν το κοινό σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορεί νομίμως να ενδιαφέρεται για αυτά, τα οποία προσελκύουν την προσοχή του ή τα οποία το αφορούν σε σημαντικό βαθμό, ιδίως για το ότι επηρεάζουν την ευημερία των πολιτών ή τη ζωή της κοινότητας. Αυτό ισχύει επίσης για θέματα, που μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική διαμάχη, τα οποία αφορούν ένα σημαντικό κοινωνικό ζήτημα, ή που συνεπάγονται ένα πρόβλημα, για το οποίο το κοινό θα είχε συμφέρον να ενημερωθεί σχετικά [ΕΔΔΑ, Υπόθεση Couderc και Hachette Filliracci Associes κατά Γαλλίας (Ευρείας Σύνθεσης), αρ. προσφυγής [REDACTED]. Με τις αποφάσεις του περί ελευθερίας της έκφρασης, το ως άνω Δικαστήριο (ΕΔΔΑ), διακρίνει σαφώς, κατά πάγια νομολογία, μεταξύ ιδιωτών και ατόμων που ενεργούν σε δημόσιο πλαίσιο, ως πρόσωπα πολιτικά ή δημόσια, καθόσον για τα δημόσια πρόσωπα, τα όρια των κριτικών σχολίων είναι ευρύτερα, καθώς αυτά είναι αναπόφευκτα, αφού τα συγκεκριμένα πρόσωπα εκτίθενται εν γνώσει τους στον έλεγχο του κοινού και, επομένως, πρέπει να επιδεικνύουν ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ανοχής στα κατ' αυτών κριτικά σχόλια. Προκειμένου δε, να εκτιμηθεί η αιτιολόγηση μιας προσαπτόμενης δήλωσης, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των δηλώσεων των πραγματικών περιστατικών και των αξιολογικών κρίσεων, με βάση τις περιστάσεις της υπόθεσης και το γενικό τόνο των παρατηρήσεων, λαμβανομένου υπόψη ότι οι ισχυρισμοί για θέματα δημοσίου συμφέροντος μπορούν, στη βάση αυτή, να συνιστούν εκτιμήσεις αξίας και όχι δηλώσεις πραγματικών περιστατικών. Δέον να σημειωθεί ότι ενώ η ύπαρξη των γεγονότων μπορεί να αποδειχθεί, η αλήθεια των αξιολογικών κρίσεων δεν είναι επιδεκτική της απόδειξης. Ειδικότερα, η απαίτηση για απόδειξη της αλήθειας μιας αξιολογικής κρίσης, είναι αδύνατο να εκπληρωθεί και παραβιάζει την ίδια την ελευθερία γνώμης, η οποία αποτελεί θεμελιώδες μέρος του δικαιώματος που διασφαλίζεται από το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ. Η ταξινόμηση μιας δήλωσης ως ένα γεγονός ή ως μια αξιολογική κρίση, είναι θέμα που εμπίπτει στο περιθώριο εκτίμησης των εθνικών αρχών, ιδίως των εθνικών δικαστηρίων. Εντούτοις, ακόμη και όταν μια δήλωση ισοδυναμεί με αξιολογική κρίση, πρέπει να υπάρχει επαρκής πραγματική βάση για να την υποστηρίξει, αφού εάν αυτή δεν υπάρχει, η κρίση μπορεί να αποδειχθεί υπερβολική [ΕΔΔΑ, Υπόθεση Pedersen και Baadsgaard κατά Δανίας (Ευρείας Σύνθεσης), αρ. προσφυγής [REDACTED] Υπόθεση Μήκα κατά Ελλάδας, αρ. προσφυγής [REDACTED] 19 Δεκεμβρίου 2013]. Εξάλ-

|
:
!
:
!

λου, το ΕΔΔΑ, όταν καλείται να εξετάσει την αναγκαιότητα μιας επέμβασης σε μια δημοκρατική κοινωνία, προς το συμφέρον της φήμης ή των δικαιωμάτων των τρίτων, καλείται να εξακριβώσει εάν οι εγχώριες αρχές πέτυχαν δίκαιη ισορροπία, κατά την προστασία, δύο αξιών που εγγυάται η Σύμβαση (ΕΣΔΑ), και οι οποίες ενδέχεται να έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους σε ορισμένες περιπτώσεις και, συγκεκριμένα, της ελευθερίας της έκφρασης αφενός, που προστατεύεται από το άρθρο 10 αυτής και του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής αφετέρου, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 (ΕΔΔΑ, Υπόθεση MGN Limited κατά Ηνωμένου Βασιλείου, αρ. προσφυγής 399541/08 παρ. 142, 18-1-2011). Ωστόσο, για να τεθεί σε εφαρμογή το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, μια επίθεση κατά της φήμης ενός ατόμου, πρέπει να φθάσει σε ένα ορισμένο επίπεδο σοβαρότητας και να πραγματοποιηθεί κατά τρόπο που να θίγει την προσωπική απόλαυση του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής [ΕΔΔΑ, Υπόθεση Axel Springer AG κατά Γερμανίας (Ευρείας Σύνθεσης) αρ. προσφυγής ██████████ 7-2-2012]. Όταν το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης εξισορροπείται με το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, τα σχετικά κριτήρια που προβλέπει η νομολογία του Δικαστηρίου, περιλαμβάνουν: (α) τη συμβολή σε συζήτηση δημοσίου συμφέροντος, (β) το πόσο γνωστός είναι ο ενδιαφερόμενος, (γ) το αντικείμενο του δελτίου ειδήσεων, (δ) την προηγούμενη συμπεριφορά του ενδιαφερομένου και (ε) το περιεχόμενο, τη μορφή και τις συνέπειες της δημοσίευσης. Όταν εξετάζει μια προσφυγή που υποβάλλεται ενώπιόν του, δυνάμει του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ, το Δικαστήριο εξετάζει επίσης (στ) τον τρόπο με τον οποίο ελήφθησαν οι πληροφορίες και την αληθοφάνειά τους και (ζ) τη βαρύτητα της ποινής που επιβλήθηκε στους δημοσιογράφους ή τους εκδότες [ΕΔΔΑ Υπόθεση Coyderc Hachette Filliracci Associes κατά Γαλλίας (Ευρείας Σύνθεσης), αρ. προσφυγής ██████████].

2. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 57 και 59 ΑΚ, προστατεύεται η προσωπικότητα και κατ' επέκταση η αξία του ανθρώπου ως ατομικό δικαίωμα κατοχυρωμένο από το άρθρο 2 § 1 του Συντάγματος (ΑΠ 1735/2009 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), αποτελεί δε η προσωπικότητα πλέγμα αγαθών που συνθέτουν την υπόσταση του προσώπου και είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα μαζί του. Τα αγαθά αυτά δεν αποτελούν μεν αυτοτελή δικαιώματα, αλλά επί μέρους εκδηλώσεις - εκφάνσεις (πλευρές) του ενιαίου δικαιώματος επί της προσωπικότητας, όμως η προσβολή της προσωπικότητας σε σχέση με οποιαδήποτε από τις εκδηλώσεις αυτές συνιστά προσβολή της συνολικής έννοιας της προσωπικότητας. Τέτοια προστατευόμενα αγαθά είναι, μεταξύ άλλων, η τιμή και η υπόληψη κάθε ανθρώπου, είναι δε τιμή η εκτίμηση, που απολαμβάνει το άτομο στην κοινωνία με βάση την ηθική αξία που έχει λόγω της συμμόρφωσής του με τις νομικές και ηθικές του υποχρεώσεις, ενώ υπόληψη είναι η εκτίμηση που απολαμβάνει το άτομο στην κοινωνία με βάση την κοινωνική του αξία, συνεπεία των ιδιοτήτων και ικανοτήτων του για την εκπλήρωση των ιδιαίτερων κοινωνικών του έργων ή του επαγγέλματός του. Προϋποθέ-

σεις για την προστασία της προσωπικότητας, της οποίας η παράνομη και συγχρόνως υπαίτια προσβολή συνιστά ειδικότερη μορφή αδικοπραξίας, οπότε συνδυαστικά εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 330, 914, 919, 920, 932 ΑΚ, είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραπάνω άρθρων, α) η ύπαρξη προσβολής της προσωπικότητας με πράξη ή παράλειψη άλλου, που διαταράσσει μια ή περισσότερες εκδηλώσεις της σωματικής, ψυχικής, πνευματικής και κοινωνικής ατομικότητας του βλαπτόμενου κατά τη στιγμή της προσβολής, β) η προσβολή να είναι παράνομη, που συμβαίνει, όταν είτε γίνεται χωρίς δικαίωμα ή με βάση δικαίωμα, το οποίο όμως είτε είναι μικρότερης σπουδαιότητας στο πλαίσιο της έννομης τάξης, είτε ασκείται υπό περιστάσεις που καθιστούν την άσκησή του καταχρηστική, κατά την έννοια των άρθρων 281 ΑΚ και 25 § 3 του Συντάγματος, γ) υπαιτιότητα (πταίσμα) του προσβολέα, όταν πρόκειται ειδικότερα για επίδικση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης εξαιτίας της παράνομης προσβολής της προσωπικότητας, εκδηλούμενη είτε με τη μορφή του δόλου, είτε με τη μορφή της αμέλειας, η οποία υπάρχει, όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια, που απαιτείται στις συναλλαγές (άρθρο 330 § 2 ΑΚ) όπως προαναφέρθηκε και δ) επέλευση ηθικής βλάβης στον προσβληθέντα, τελούσα σε αιτιώδη σύνδεσμο με την παράνομη και υπαίτια προσβολή. Τέτοιου είδους προσβολές της προσωπικότητας δύνανται να προκληθούν και από δημοσίευμα στον τύπο ή από δηλώσεις σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή ή από αναρτήσεις στο διαδίκτυο (internet), μέσω ηλεκτρονικών ιστοσελίδων ή άλλων ιστοτόπων (όπως blogs), που λειτουργούν ως διεθνή μέσα διακίνησης πληροφοριών, με μεγάλη εμβέλεια δράσης, και μάλιστα παγκοσμίως, και εντεύθεν με σημαντικό αριθμό αποδεκτών των όσων δι' αυτών διαδίδονται, που μεγεθύνει την προσβολή του θιγομένου από τη διάδοση συκοφαντικών, δυσφημιστικών ή εξυβριστικών ισχυρισμών (ΑΠ 848/2019, ΤρΕφΘεσ 2116/2020 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Εξάλλου, η προσωπικότητα του ανθρώπου μπορεί να προσβληθεί σε οποιαδήποτε έκφανση ή εκδήλωσή της (σωματική, πνευματική, ηθική, τιμή κ.λ.π.). Έτσι, η απόδοση σε κάποιον πράξεων, που η κοινωνία αποδοκιμάζει, διότι ενέχουν απαξία, εμπίπτει στα όρια της προσβολής της προσωπικότητας. Τέτοιες δε πράξεις, διαταρακτικές της κοινωνικής προσωπικότητας του ανθρώπου, είναι και εκείνες που εμπεριέχουν ονειδισμό ή αμφισβήτηση της προσωπικής ή επαγγελματικής εντιμότητας του προσώπου, ακόμη και όταν αυτές απλώς τον καθιστούν ύποπτο ότι μετέρχεται ανέντιμες μεθόδους, κατά την ενάσκηση των επαγγελματικών του καθηκόντων ή άλλων εκφάνσεων της δραστηριότητάς του, ενώ αδιάφορη για το χαρακτήρα της προσβολής ως παράνομης είναι η φύση της διάταξης, που ενδέχεται, με την προσβολή, να παραβιάζεται και η οποία έτσι μπορεί να ανήκει σε οποιοδήποτε κλάδο ή τμήμα του δικαίου (ΑΠ 1394/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Συνεπώς, παράνομη προσβολή της προσωπικότη-

τας δημιουργείται και από ποινικά κολάσιμη πράξη, όπως συμβαίνει, όταν το άτομο προσβάλλεται στην τιμή και στην υπόληψή του με εξυβριστικές εκδηλώσεις ή με ισχυρισμούς δυσφημιστικούς ή πολύ περισσότερο συκοφαντικούς κατά την έννοια των άρθρων 361-363 ΠΚ (ΑΠ 611/2019, ΑΠ 1431/2017, ΑΠ 1394/2017, ΑΠ 726/2015, ΑΠ 1750/2014, ΑΠ 1230/2014, ΑΠ 1216/2014, ΑΠ 882/2013, ΑΠ 271/2012, ΑΠ 121/2012 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Ειδικότερα, κατά τις διατάξεις αυτές εξύβριση διαπράττει, όποιος προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή έργο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ενώ όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ισχυρίζεται ενώπιον τρίτου ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του, διαπράττει το έγκλημα της δυσφήμισης και αν το γεγονός είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε το ψεύδος, τότε διαπράττει το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης. Ως γεγονός, κατά τις παραπάνω διατάξεις, νοείται κάθε περιστατικό του εξωτερικού κόσμου ή αντίθετη προς την ηθική ή την ευπρέπεια σχέση ή συμπεριφορά, εφόσον ανάγονται στο παρελθόν ή στο παρόν και υποπίπτουν στις αισθήσεις, ώστε να είναι δεκτικά απόδειξης. Αντιθέτως, δεν συνιστά γεγονός η έκφραση γνώμης ή συγκεκριμένης αξιολογικής κρίσης ή άλλοι χαρακτηρισμοί, εκτός αν τα παραπάνω σχετίζονται και συνδέονται άμεσα με γεγονός, που συνιστά το κρίσιμο του αδικήματος στοιχείο, έτσι ώστε ουσιαστικά να προσδιορίζουν την ποσοτική και ποιοτική βαρύτητά του, πράγμα που δεν συμβαίνει, όταν εκφράζονται ή εκδηλώνονται ανεξάρτητα και άσχετα με τον τρόπο αυτό (ΑΠ 611/2019, ΑΠ 1431/2017, ΑΠ 1394/2017, ΑΠ 1735/2009 ό.π.). Συνιστά δε ισχυρισμό του γεγονότος κάθε σχετική με αυτό ανακοίνωση, που βασίζεται είτε σε προσωπική αντίληψη ή γνώμη είτε σε υιοθέτηση της γνώμης άλλου. Αντίθετα, διάδοση γεγονότος συνιστά η περαιτέρω απλή μετάδοση της σχετικής ανακοίνωσης που έγινε από άλλον. Για τη στοιχειοθέτηση της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της δυσφήμισης απαιτείται γνώση του δράστη ότι το ισχυριζόμενο ή διαδιδόμενο απ' αυτόν ενώπιον τρίτου γεγονός είναι πρόσφορο και κατάλληλο να βλάψει την τιμή ή την υπόληψη άλλου και θέληση ή αποδοχή του ίδιου να ισχυρισθεί ή να διαδώσει ενώπιον τρίτου το βλαπτικό για άλλον γεγονός, ενώ για τη στοιχειοθέτηση της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος της συκοφαντικής δυσφήμισης απαιτείται, επιπλέον, και γνώση του δράστη ότι το γεγονός είναι ψευδές. Έτσι, σε περίπτωση που ο δράστης δεν γνώριζε το ψεύδος του γεγονότος που ισχυρίσθηκε ή διέδωσε ή είχε αμφιβολίες γι' αυτό, δεν στοιχειοθετείται μεν το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης σε βάρος άλλου, παραμένει όμως ως έγκλημα η απλή δυσφήμιση κατ' άρθρο 362 ΠΚ, που προσβάλλει επίσης την προσωπικότητα του άλλου σε βαθμό μη ανεκτό από την έννομη τάξη. Ωστόσο, ως αστικό αδίκημα, η δυσφήμιση θεμελιώνεται υποκειμενικά και σε απλή αμέλεια του δράστη και, συνεπώς, όποιος από πρόθεση ή από αμέλεια ισχυρίζεται ή διαδίδει προς τρίτους, με οποιονδήποτε τρόπο γεγονότα, που θίγουν την τιμή και την υπόληψη άλλου υπό την προαναφερόμενη έννοια, προσβάλλοντας παράνομα την προσωπικότητά του, έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει και να ικανοποιήσει και την ηθική βλάβη του, εκτός αν συντρέχει κάποια από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 367 § 1 ΠΚ

περιπτώσεις, που αίρουν τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του, τόσο ως ποινικό όσο και ως αστικό αδίκημα, αφού οι διατάξεις των άρθρων 361 + 367 ΠΚ εφαρμόζονται αναλογικά για την ενότητα της έννομης τάξης και στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου (ΑΠ 611/2019, ΑΠ 1431/2017, ΑΠ 1394/2017 ό.π., ΑΠ 718/2017, ΑΠ 389/2016, ΑΠ 343/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1940/2014 ΝοΒ 2015/1450, ΑΠ 882/2013 ό.π.). Εξάλλου, οι διατάξεις του Ν. 1178/1981, όπως αυτός τροποποιημένος ισχύει και στον οποίο παραπέμπει και το άρθρο 4 § 10 Ν. 2328/1995, προκειμένου για προσβολές της προσωπικότητας κατά τη διάρκεια ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών, εφαρμόζονται αναλόγως και επί προσβολών της προσωπικότητας οι οποίες συντελούνται στο διαδίκτυο (internet) μέσω ηλεκτρονικών ιστοσελίδων, που λειτουργούν ως διεθνές μέσο διακίνησης πληροφοριών, δεδομένου ότι για τις προσβολές αυτές δεν υπάρχει ιδιαίτερο νομικό πλαίσιο, η δε πληροφόρηση μέσω του διαδικτύου είναι η εξέλιξη της ηλεκτρονικής πληροφόρησης μέσω του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης (ΑΠ 1425/2017, ΑΠ 1701/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΤρΕφΘεσ 2116/2020 ό.π., ΤρΕφΠειρ 429/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

3. Με την υπό κρίση αγωγή οι ενάγοντες ισχυρίζονται τα εξής : Ότι η πρώτη εξ αυτών είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, δραστηριοποιούμενη, ως εκ του σκοπού της, στην καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ειδικά τη διαπίστωση και γνωστοποίηση στο κοινό τέτοιων περιπτώσεων, πιστοποιημένη ως μέλος του παγκόσμιου δικτύου ελέγχου γεγονότων για την Ελλάδα και συνεργαζόμενη με την εταιρία FACEBOOK, οι δε λοιποί εκ των εναγόντων είναι μέλη της πρώτης εξ αυτών. Ότι ο εναγόμενος με ανάρτησή του στο λογαριασμό του στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης FACEBOOK, την 21.11.2020, ανέφερε για αυτούς τους αναλυτικά εκτιθέμενους στο δικόγραφο εξυβριστικούς και συκοφαντικούς ισχυρισμούς. Ότι την 23.11.2020 οι ενάγοντες επέδωσαν στον εναγόμενο εξώδικη δήλωση, διαμαρτυρόμενοι για την ανωτέρω ανάρτηση και ζητώντας την ανάκλησή της, πλην όμως ο εναγόμενος δεν ανακάλεσε τους ισχυρισμούς του, κατά τα εκτιθέμενα στο δικόγραφο. Ότι εξαιτίας των ανωτέρω δημόσιων αναρτήσεων του εναγομένου, προσβλήθηκε η φήμη της πρώτης εναγούσας, ενόψει και της ανωτέρω δραστηριότητάς της, καθώς και η προσωπικότητα των λοιπών εναγόντων, με συνέπεια να υποστούν ηθική βλάβη, ενόψει του βάρους των χρησιμοποιηθεισών εκφράσεων και της μέσω του διαδικτύου ανάρτησης, κατά τα αναλυτικά εκτιθέμενα στο δικόγραφο. Με βάση το ιστορικό αυτό ζητούν να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει σε έκαστο εξ αυτών το ποσό των 300 ευρώ, ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης τους, με το νόμιμο τόκο επιδικίας από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την πλήρη εξόφληση, καθώς και να καταδικασθεί στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων τους. Με τέτοιο περιεχόμενο και αίτημα, η υπό κρίση αγωγή, για το παραδεκτό της συζήτησης της

|

;

οποίας προσκομίζεται το από 18.04.2021 ενημερωτικό έγγραφο του άρθρου 3 § 2 Ν. 4640/2019 αναφορικά με τη δυνατότητα διαμεσολαβητικής διευθέτησης της διαφοράς, υπογεγραμμένο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο, το νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης ενάγουσας και τους λοιπούς ενάγοντες – φυσικά πρόσωπα, αρμοδίως εισάγεται ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου (άρθρα 14 § 2, 22 ΚΠολΔ), προκειμένου να συζητηθεί κατά την προκείμενη ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών, στην οποία υπάγονται πλέον και οι προσβολές μέσω διαδικτύου (άρθρο 614 αρ. 7 ΚΠολΔ). Περαιτέρω, είναι ορισμένη, καθώς περιέχει όλα τα απαιτούμενα κατ' άρθρο 216 § 1 ΚΠολΔ στοιχεία για τη νομική θεμελίωση και δικαστική της εκτίμηση, απορριπτομένου του περί του αντιθέτου ισχυρισμού του εναγομένου, ενώ έχει τηρηθεί και η προδικασία του Ν. 1178/1981, με την αποστολή εξώδικης πρόσκλησης ανάκλησης στον εναγόμενο και άπρακτη πάροδο της σχετικής προθεσμίας πριν την άσκηση της αγωγής. Περαιτέρω, είναι και νόμιμη, στηριζόμενη στις αναφερόμενες στη με αριθμό (2) προηγηθείσα νομική σκέψη διατάξεις, καθώς και στις διατάξεις των άρθρων 346, 920 ΑΚ, 176 και 191 § 2 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό με τα άρθρα 63 § 1 ι α', β' και 68 § 1 του ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων». Συνεπώς, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου ότι για το καταψηφιστικό της αίτημα έχει καταβληθεί το νόμιμο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις υπέρ τρίτων προσαυξήσεις (βλ. το προσκομιζόμενο με κωδικό [REDACTED] ηλεκτρονικό παράβολο, σε συνδυασμό με την από 17.01.2022 απόδειξη συναλλαγής της τράπεζας «EUROBANK»).

4. Ο εναγόμενος με τις νομότυπα κατατεθείσες προτάσεις του αρνείται την αγωγή. Επιπλέον, επικουρικά, ισχυρίζεται ότι προέβη στην επίδικη ανάρτηση από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, καθώς διατύπωσε την προσωπική του άποψη και αξιολογική κρίση, στο πλαίσιο κριτικής στη δράση των εναγόντων και αντιπαράθεσης για ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος. Ο ισχυρισμός αυτός είναι ορισμένος και νόμιμος, στηριζόμενος στη διάταξη του άρθρου 367 § 1 ΠΚ, οπότε πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

5. Από όλα τα έγγραφα, που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, καθώς και από τα διδάγματα της κοινής πείρας, που λαμβάνονται αυτεπαγγέλτως υπόψη από το Δικαστήριο (άρθρο 336 § 4 ΚΠολΔ), αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Η πρώτη ενάγουσα είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, με την επωνυμία [REDACTED] και το διακριτικό τίτλο [REDACTED] της οποίας ο σκοπός συνίσταται στην καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο και στα ΜΜΕ και ειδικά στη διαπίστωση και γνωστοποίηση στο κοινό τέτοιων περιπτώσεων, όπως ο σκοπός αυτός εξειδικεύεται στο άρθρο 3 του καταστατικού της, ενώ οι λοιποί ενάγοντες είναι εταίροι αυτής. Προς εξυπηρέτηση, δε, του σκοπού της η εν λόγω εταιρία δύναται να συνάπτει συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή έργου με μέλη της ή τρίτους στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ενώ έχει [REDACTED]

πιστοποιηθεί ως μέλος του Παγκόσμιου Δικτύου Ελέγχου Γεγονότων (International Fact Checking Network – IFCN), έπειτα από σχετικό έλεγχο, που έγινε από εξωτερικούς ελεγκτές του IFCN ως προς την κομματική αμεροληψία, την διαφάνεια των πηγών, την διαφάνεια της χρηματοδότησης και οργάνωσης, τη διαφάνεια της μεθοδολογίας και τη δέσμευση σε ανοιχτές και ειλικρινείς διορθώσεις (βλ. την προσκομιζόμενη μετ' επίκλησης βεβαίωση συμμόρφωσης με τις αρχές του IFCN με χρονική διάρκεια από 19.07.2021 έως 19.07.2022, μεταφρασμένη στην ελληνική γλώσσα). Έτσι, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της η ανωτέρω εταιρία συνήψε με την εταιρία Facebook Ireland Limited την από 25.11.2019 σύμβαση εντολής διασταύρωσης ειδήσεων, έναντι συμφωνηθείσας αμοιβής. Ο εναγόμενος είναι δικηγόρος, ο οποίος διαθέτει λογαριασμό στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης «Facebook», μέσω του οποίου εκφράζει τις απόψεις του για διάφορα ζητήματα της επικαιρότητας και γενικού ενδιαφέροντος. Την 21.11.2020 ο εναγόμενος προέβη σε ανάρτηση στο λογαριασμό του, αναφερόμενος σε ζητήματα σχετικά με την πανδημία του Covid-19 και την σήμανση ως ψευδούς, στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook, άρθρου καθηγητών του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης σχετικά με τη χρησιμότητα της μάσκας, καθώς και σε ζητήματα σχετικά με άλλο άρθρο σχετικά με την επάρκεια κρεβατιών ΜΕΘ στην Ελβετία. Στο τέλος της ανάρτησης αυτής έγραψε το εξής κείμενο, το οποίο είναι επίδικο : «Να το πούμε άλλη μια φορά : τα [REDACTED] και οι λοιποί fact-checkers του facebook δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα μάτσο απατεώνες που, κάτω από το μανδύα της δήθεν αντικειμενικότητας και αμεροληψίας, προπαγανδίζουν ξεδιάντροπα τη φιλελεφτ ατζέντα (κορωνο-υστερία, πολιτική ορθότητα, [REDACTED], [REDACTED] κτλ) και φιμώνουν κάθε διαφορετική άποψη. Αυτοί οι αδίστακτοι και επικίνδυνοι hi-tech Ιεροεξεταστές είναι οι μεγαλύτεροι εχθροί της ελευθερίας του λόγου στις μέρες μας». Η ανάρτηση αυτή έτυχε απήχησης. Στη συνέχεια, στα σχόλια της ίδιας ανάρτησης, κατόπιν διευκρινιστικής ερώτησης του πληρεξούσιου δικηγόρου των εναγόντων, ως προς το αν η φράση «ένα μάτσο απατεώνες» συνιστά αξιολογική κρίση ή πραγματικό ισχυρισμό, ο εναγόμενος απάντησε ως εξής «100% απατεώνες γιατί πλασάρονται σαν δήθεν αντικειμενικοί και αμερόληπτοι fact checkers (αυτές τις ιδιότητες δεν υποτίθεται ότι έχουν οι fact checkers?) όταν οι ιδεολογικές τους προτιμήσεις βγάζουν μάτι και η επιλογή των ειδήσεων που λογοκρίνουν επίσης». Τα ανωτέρω κείμενα, δηλαδή τόσο αυτό της αρχικής ανάρτησης, όσο και αυτό της απάντησης – σχολίου, συνιστούν στο σύνολό τους αξιολογικές κρίσεις και έκφραση γνώμης του εναγομένου σχετικά με τη δράση της πρώτης ενάγουσας, ως οργανισμού, αλλά και των λοιπών εναγόντων, ως των μελών αυτής, στον τομέα του ελέγχου και της διασταύρωσης των ειδήσεων και του ελέγχου της παραπληροφόρησης. Ειδικότερα, όπως ήδη αναφέρθηκε, η πρώτη ενάγουσα και οι λοιποί εναγόντες ως μέλη της δραστηριοποιούνται στον τομέα

της διασταύρωσης των ειδήσεων και του ελέγχου της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο και τα ΜΜΕ και συνεργάζονται με το μέσο κοινωνικής δικτύωσης «Facebook» στο αντικείμενο αυτό, συνεπώς, αναπτύσσουν μία δράση στη δημόσια σφαίρα και μάλιστα, ειδικώς, στο χώρο του διαδικτύου, σχετικά με το ευαίσθητο ζήτημα της παραπληροφόρησης (fake news). Η ενάγουσα, ως οργανισμός, όπως και οι αντίστοιχοι οργανισμοί ανά τον κόσμο προβαίνουν μάλιστα, μετά τις σχετικές διασταυρώσεις, σε σχετικό χαρακτηρισμό μίας είδησης/πληροφορίας ως ψευδούς ή παραπλανητικής, οπότε τίθεται και η αντίστοιχη σήμανση στη σχετική είδηση από το μέσο κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να ενημερώνονται οι αναγνώστες/χρήστες του διαδικτύου. Συνεπώς, η ενάγουσα και τα μέλη της, μολονότι δεν είναι πολιτικά πρόσωπα, ούτε ασκούν κάποια εκ των θεσμοθετημένων εξουσιών, ασκώντας τον παραπάνω ρόλο, αποτελούν πρόσωπα της δημόσιας σφαίρας και, επομένως, η δράση τους αυτή συνιστά ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος και είναι δεκτική κριτικής. Στο πλαίσιο αυτό της κριτικής, οξείας μάλιστα, πλην αναγκαίας και απαραίτητης στο πλαίσιο λειτουργίας της δημοκρατικής κοινωνίας, εντάσσονται και τα επίδικα κείμενα. Ο εναγόμενος, ασχέτως της ορθότητας των γραφομένων του, εκφράζει τη γνώμη του, ως χρήστης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σχετικά με τη δράση των εναγόντων, την οποία, κατά τη γνώμη του αυτή, είναι μονομερής και όχι αντικειμενική, καθώς εστιάζει σε συγκεκριμένα ζητήματα, με συγκεκριμένη πολιτική χροιά (φιλελεφτ όπως την αποκαλεί) και στη συνέχεια χρησιμοποιεί τις φράσεις «ένα μάτσο απατεώνες», «100% απατεώνες», «αδίστακτοι και επικίνδυνοι hi-tech Ιεροεξεταστές», «μεγαλύτεροι εχθροί της ελευθερίας του λόγου στις μέρες μας», προκειμένου να ασκήσει κριτική στη μονομερή, κατ' αυτόν, διασταύρωση συγκεκριμένων ειδήσεων. Οι χαρακτηρισμοί αυτοί είναι, μάλιστα, έντονοι, πλην όμως αποτελούν έκφραση οξείας κριτικής. Πρέπει, δε, να σημειωθεί ότι ο εναγόμενος δεν αναφέρεται μόνο στους εναγόντες, αλλά, σύμφωνα με τα ακριβή γραφόμενα, σε όλους τους «fact checkers του facebook», συνεπώς τα όσα γράφει, δεν εμπεριέχουν μία προσωπική επίθεση στους εναγόντες, αλλά συνιστούν έκφραση αντίθετης γνώμης και άσκησης κριτικής στη δράση του συνόλου των δραστηριοποιούμενων στον τομέα του ελέγχου και της διασταύρωσης των ειδήσεων. Επομένως, τα ανωτέρω γραφόμενα αποτελούν αξιολογικές κρίσεις και εκφορά γνώμης στα πλαίσια αφενός μάλιστα του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος του εναγομένου περί ενημέρωσης του κοινωνικού συνόλου για ζήτημα γενικού ενδιαφέροντος, αφετέρου δε, της πολυφωνίας και του πλουραλισμού, έννοιες που αποτελούν ακριγωνιαίο λίθο στην ομαλή λειτουργία της δημοκρατικής κοινωνίας, σύμφωνα και με τα όσα έχουν αναφερθεί και στη με αριθμό (1) νομική σκέψη. Με τα δεδομένα αυτά, η σχετική ένσταση του εναγομένου εκ του άρθρου 367 § 1 ΠΚ πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη.

6. Κατόπιν τούτων, η υπό κρίση αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη και πρέπει να καταδικασθούν οι εναγόντες στα δικαστικά έξοδα του εναγομένου, λόγω της ήττας τους (άρθρα 176 και 191 § 2 ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

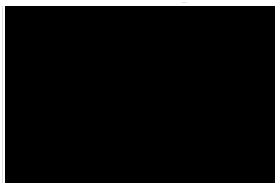
ΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδίκων.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την αγωγή.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τους ενάγοντες στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων του εναγομένου, που ορίζει στο ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε και δημοσιεύτηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, χωρίς να παρίστανται οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους, την 9^η Αυγούστου 2022.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

